

Yogesh Haribhau Kulkarni You

Al Advisor (Helping organizations in their Al journeys) | PhD (Geometric Modeling) | Tech Colum...

Wish to share today's article from my weekly column "तिसरा मेंद्र" (Third Brain) titled "सोप्या मार्गाचे शहाणपण" (Wisdom of Simple Approach) which has been published in the Marathi newspaper, Sakal! (pic below) 🔗

In this article, I go deeper into the applicability of Mental Model "Ockham's Razor" in various situations

I'm thankful to Sakal Media Group for providing a platform to share these important insights with our local community. 🙏

Any comments? I'd love to hear your thoughts!

Sakal Media Group Abhijit Pawar Samrat Phadnis Niranjan Agashe

#mentalmodels #Intelligence #training #CommunityConnect #charlieMunger #SakalNewspaper #MarathiMedia #Marathi #India #Pune #MVPBuzz #GDE #OckhamsRazor

डॉ. योगेश हरिभाऊ कुलकर्णी

पोबाईलचं 'वाय-फाय' काही चालत नव्हतं. खूप प्रयत्न केले, ज तपासली. इंटरनेटवर माहिती वाचून काही गोष्टी केल्या, युट्युबवरील व्हिडीओ, एक ना अनेक उपाय केले; पण ते वाय-फाय काही प्रतिसाद देईना. संगणक क्षेत्रातील अस्नहीं उत्तर सापडत नसल्याने साहजिकच चीड-चीड वाढली. मोबाईलला, ल्या सॉफ्टवेअरला, एवडंच काय, संपूर्ण तंत्रज्ञान क्षेत्राला आणि नेहमीच्या सक्यीने सरकारला पण नावं ठेकन झाली; पण समस्या काही सुटेना. संध्याकाळी घरी आल्यावर माझ्या छोट्या मुलीला हे कळताच ती म्हणाली की बाबा जरा दिस्कनेक्ट करून पुनहा कनेक्ट करून बचा ना? आणि खरोखरच त्याने ते अडेल-तड् वाय-फाय चाल् झाल ना! उगाच काहीतरी क्लिष्ट, गृंतागृंतीचे, किचकट करत बसलो: पण उत्तर मात्र सीपे होते. ह्यालाच म्हणतात काखेत कळसा वाला वळसा'. या 'मन:प्रारूपा'ला 'ऑकम्स रेझर' किंवा साध्या भाषेत 'सोप्या मार्गाचे शहाणपण' म्हण् शकतो, २०२३ च्या 'भारतीय ट्रसंचार विनियामक प्राधिकरण' यांच्या अहवातानुसार, भारतातील ८५ टक्क्यपिक्षा जास्त ब्रॉडबैंड तकारी केवळ मोडेम

सोप्या मार्गाचे शहाणपण

जातात. तरीही बहुतेक लोक, अधिक जटिल अशा तांत्रिक विधाडांचा अंदाज लावतात आणि साध्या उपायांकडे दुर्लक्ष करतात. नेहमी खोल विचार करण्याची व गुंतागुंतीची स्पष्टीकरणे देण्याची ही प्रवृत्ती खरंतर एक मानसिक पूर्वग्रह दर्शवते. येथे 'सोच्या मार्गाचे शहाणपण' हे विचारचित्र मदत करते.

चौदाव्या शतकातील इंग्लिश तत्त्वज्ञ 'विल्यम ऑफ ऑकम' यांच्या नावावरून हे विचारचित्र आले आहे. रिझर' म्हणजे दाढी करण्याचा ब्लेड, आवश्यक नसलेली गृहितकं दूर करायची, ही यामागची कल्पना आहे. ते आपल्याला सांगते की तुमच्याकडे एखाद्या समस्येसाठी अनेक उत्तरे-पर्याय असतील, तर त्यातले असे निवडा की ज्यात सर्वात कमी गृहीतके आहेत सर्वात सोपा उपाय बहुचा योग्य असतो. 'ऑकमचा रेझर' हे सोपे उत्तर नेहमीच बरोबर असेल याची हमी देत नाही; परंतु ते असे सुचवते की सर्वांत कमी गुंतागुंतीच्या स्पष्टीकरणापासून सुरुवात करणे, हा मार्ग असतो. या जगात जिये माहिती विपुल आहे आणि जटिलतेचे वैभव दाखवले जाते, तिथे सोपेपणा केवळ सुंदरच नाही, तर तो धोरणात्मकही अस्

शकतो. या विचारचित्राची काही उदाहरणे पाह्यात.

प्रसिद्ध उद्योगपती रतन टाटांना मध्यमवर्गासाठी कार बनवायची होती. ती किफायती पाहिजे, त्याकाळात म्हटले तर एक लाख रुपयात. त्यांच्या संशोधक टीमने कारमध्ये आत्यंतिक गरजेचे काय असते तेच देवन, इतर कमी महत्त्वाच्या गोष्टींना फाटा देऊन, इतर किफायतशीर बदल करून, तसे कार मॉडिल बनवून दाखवले आणि ते म्हणजे 'नॅनो'. गुगल कंपनीच्या आधीही अनेक प्रसिद्ध शोध-आंतरजाल-स्थळे होती. ती माहितीने गजबजलेली वाटायची. नावीन्यपूर्ण आणि कार्यक्षम शोधप्रणाली बरोबरच गुगलने एक महत्त्वाचा बदल आणला तो म्हणजे, सोपे शोध-संकेत-स्थळ (सर्च वेब पेज). टाइप करण्यासाठी एक बॉक्स आणि 'शोध घे' असे सांगण्यासाठी १-२ बटन, बस्स!! बाकी सगळे कोरे. या संकेतस्थळाच्या जोरावर गुगलने केवडी मोठी भरारी मारलीये. आर्थिक व्यवहारांसाठी आपण वापरात असलेल्या 'भीम-पे' अथवा 'गुगल-पे' च्या मागे असलेल्या 'यू-पी-आय' (युनिफाइड पेमेंट्स इंटरफेस) ची आधीच्या ऑनलाईन पेमेंट सिस्टममध्ये अकाउंट नंबर, बैंकेचा आय-एफ-एस-सी नंबर इत्यादी बाबी आवश्यक होत्या. पुन्हा प्रत्येक बँकेची संकेतस्थळे

वेगळी. यु-पी-आयने ही सर्व क्लिष्टता काढून एका साध्या क्यू-आर कोड स्कॅनपर्यंत काम कमी केले, अनावश्यक गुंतागुंत दूर केली आणि आता ते दरमहा १० अञ्जाहून जास्त व्यवहार करत आहे. गुंतवणूक क्षेत्रातही बऱ्याच क्लिष्ट रणनीती वापरल्या जातात. त्यातल्या तम्त्रांचं ठीक आहे: पण सामान्य वड-उताराची अचूक वेळ (मार्केट टायमिंग) साधणे क्लिष्ट सूत्रे-गणितीय प्रणाल्यांसारखी साधने निवडणे किंवा जटिल ट्रेडिंग अल्गोरिदम याचा वापर करतान दिसतात. बऱ्याच वेळेला असे दिसून येते की, साधे 'इंडेक्स-फंड'सुद्धा या जटिल रणनीतींपेक्षा चां कामगिरी करतात. तेही अल्पशा खर्चात. खरे सौंदर्य सोपेपणात आणि साघेपणात आहे. मान्य आहे की साधेपणाचाही अतिरेक नको; पण अतिआवश्यक ते तर ठेवायलाच पाहिजे, कमीतकमी गोष्टीत जास्तीत नास्त परिणामकारकता कशी आणता येईल, हा मुख्य

'ऑकम्स रेझर'ची उपयुक्तता फक्त स सोडवण्यासाठी आहे, असे नाही. ती जीवनाबद तात्विक भूमिका आहे. एका अशा जगात, वे आपल्याला सातत्याने गुंतागुंतीकडे डकलत आहे तिचे साधेपणा निवडणे हा महत्त्वाचा पर्याय बनतो.